

14

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา

เด็กยากจนและด้อยโอกาสยังคงเสียเปรียบด้านการศึกษา แม้จะมีความพยายามขยายโอกาสทางการศึกษา

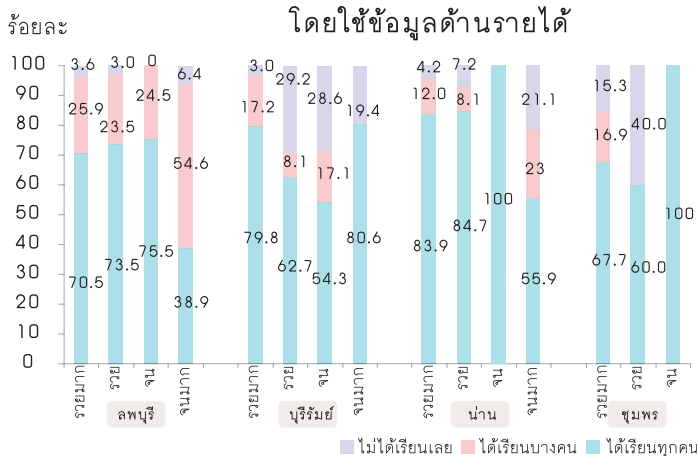
จัดทำโดย คณะทำงานสุขภาพคนไทย

ความแตกต่างในโอกาสทางการศึกษาปรากฏชัดเจนระหว่างเมืองและชนบท และในภาคต่างๆ แม้หน่วยงานรัฐจะพยายามขยายโอกาส แต่เด็กชนบทยังด้อยโอกาสเนื่องจากความยากจน และเด็กต่างจังหวัดเสียเปรียบเด็กในกรุงเทพมหานคร ความไม่เท่าเทียมนี้รวมไปถึงการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้วย

ความเท่าเทียมกันทางการศึกษาเป็นเป้าหมายที่รัฐบาลทุกชุดที่ผ่านมาให้ความสำคัญ แต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่เห็นชัดเจนคือ ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเมืองและชนบท และความไม่เท่าเทียมกันระหว่างภาคต่างๆ แม้ว่าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ได้พยายามเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนให้กว้างขวางครอบคลุมมากขึ้น แต่ก็ยังมีเด็กและเยาวชนอีกส่วนหนึ่งไม่ได้มีโอกาสรับการศึกษาในโรงเรียน เนื่องจากขาดแคลนทุนทรัพย์ ต้องหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ระบบการศึกษาที่สามารถรองรับเด็กและเยาวชนเหล่านั้นได้คือการศึกษา นอกระบบโรงเรียน

อย่างไรก็ตาม รัฐทุ่มเททรัพยากรให้กับระบบโรงเรียนมากกว่าการศึกษานอกระบบ ทั้งในกรุงเทพฯ และภูมิภาค ข้อมูลจากสถิติการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2548 แสดงให้เห็นว่า ในระบบโรงเรียน สถานศึกษา 1 แห่ง มีครู 17 คน และมีนักเรียน 22 คน ต่อครู 1 คน ขณะที่นอกระบบโรงเรียน สถานศึกษา 1 แห่ง มีครูเพียง 5 คน และมีนักเรียนถึง 64 คนต่อครู 1 คน แม้จะเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนเหมือนกัน ทรัพยากรที่ให้การศึกษานอกระบบก็ยังไม่ค่อยกว่าเขต กรุงเทพมหานครอยู่มาก ดังนั้นโอกาสในการเข้าถึงการศึกษานอกระบบที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะชนบทหรือต่างจังหวัดจึง หย่อนไปตามทรัพยากรที่รัฐลงทุน

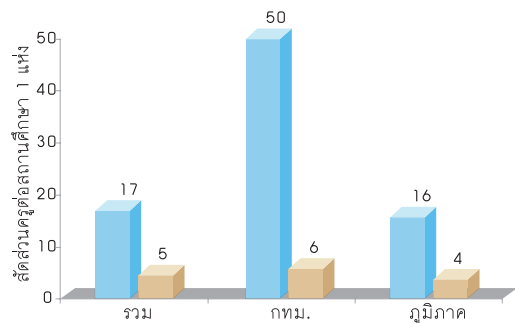
การศึกษาของบุตรจำแนกตามระดับความยากจน โดยใช้ข้อมูลด้านรายได้

ที่มา : ชื่นฤทัย กาญจนจิตตรา, สุรีย์พร พันธุ์, รัชพันธุ์ เขยจิตร.2548. ปัจจัยเชิงโครงสร้างที่มีผลต่อความยากจน. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

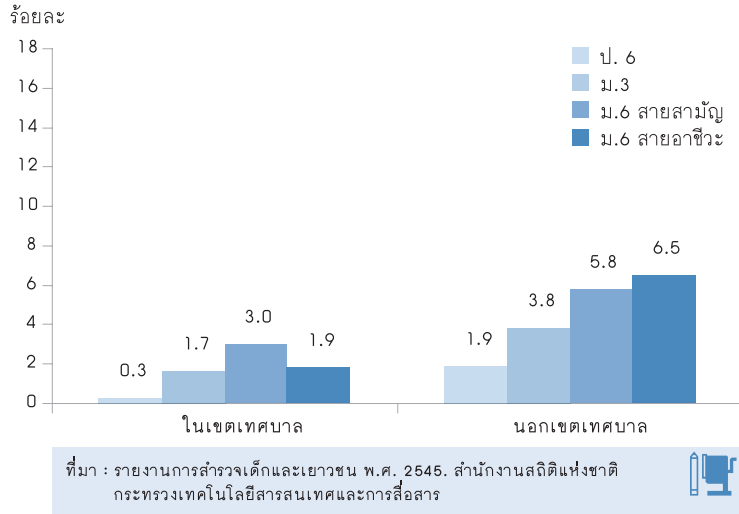
สัดส่วนครูต่อสถานศึกษา 1 แห่ง

ในระบบและนอกระบบ ปีการศึกษา 2548

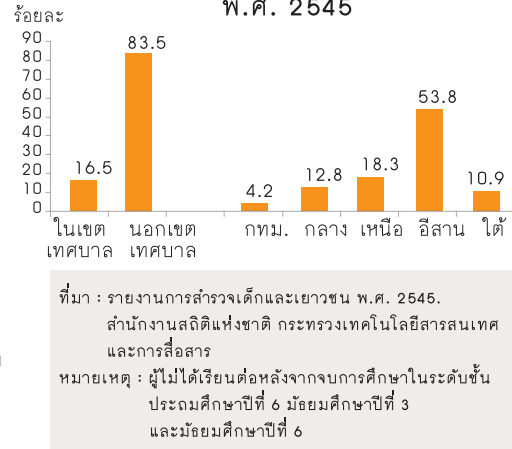

ที่มา : จำนวนมาจากรายงานสถิติพื้นฐานการศึกษา ปีการศึกษา 2548. http://www.moe.go.th/data_stat/

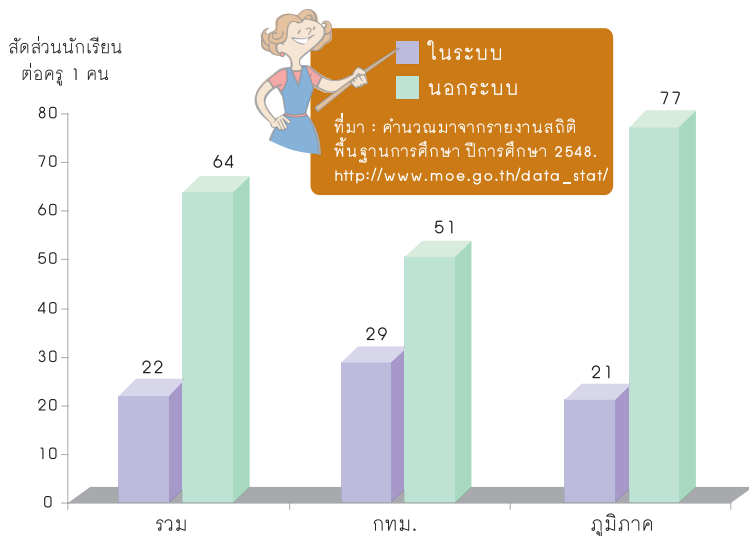
เด็กและเยาวชนที่รายงานว่าไม่ได้เรียนต่อ จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังเรียนต่อในขณะนั้น พ.ศ. 2545

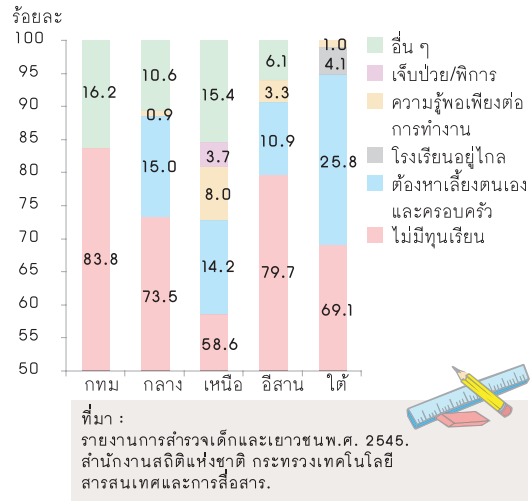
ผู้ที่รายงานว่าไม่ได้เรียนต่อ หลังจากจบการศึกษาในระดับช่วงชั้น จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย และภาค พ.ศ. 2545

สัดส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ในระบบและนอกระบบ ปีการศึกษา 2548

เหตุผลของการไม่ได้เรียนต่อ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2545

สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

มาตรา 10

วรรคหนึ่ง "การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย"

มาตรา 14

"บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณีดังต่อไปนี้"

- (1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ
- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด
- (3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

เหตุผลของการไม่ได้เรียนต่อ จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2545

